

KONFERENCIA SMART KNIŽNICE SPOJILA KNIHOVNÍKOV Z ČESKA A SLOVENSKA

Mgr. Dávid Baranko; david.baranko@cvtisr.sk; (Centrum vedecko-technických informácií SR)

SPRÁVA Z PODUJATIA / EVENT REPORT

Posúdenie: redakčné; text neprešiel externým recenzným konaním

DOI: <http://doi.org/10.52036/1335793X.2026.1.63-64>

Projekt Centra vedecko-technických informácií SR a Moravskej zemskej knižnice s názvom Smart vzdelávanie v knižniciach bez hraníc je realizovaný už viac ako rok a postupne sa knihovníci z knižníc z Česka aj Slovenska stávajú absolventmi inovatívneho vzdelávacieho programu, ktorý prináša najnovšie poznatky zo sveta umelej inteligencie, programovania a robotiky, 3D tlače a virtuálnej reality či kritického myslenia a kyberbezpečnosti. Projekt však nie je len o vzdelávaní knihovníkov, ale aj o cezhraničnej výmene skúseností a budovaní spolupráce medzi knižnicami. Jednou z aktivít podporujúcich túto oblasť bola aj medzinárodná konferencia Smart knižnice.

Konferencia sa uskutočnila 21. 4. 2026 v priestoroch Centra vedecko-technických informácií SR v Bratislave. Program konferencie reflektoval aktuálne výzvy, ktorým dnes knižnice čelia v období rýchleho technologického vývoja, a ukázal, že moderné knižnice sa čoraz viac stávajú centrami digitálneho vzdelávania a komunitného rozvoja.

Viac ako 90 účastníkov konferencie v úvode privítal generálny riaditeľ Centra vedecko-technických informácií SR Róbert Gálik a námestník generálneho riaditeľa Moravskej zemskej knižnice Petr Žabička. Prvý blok konferencie patrilo pohľadu národných knižničných inštitúcií na rozvoj digitálnych kompetencií knihovníkov. Michaela Mrázová z Národných knihovalny ČR predstavila aktivity Knižničného inštitutu v oblasti digitálnej gramotnosti, metodologickej podpory a vzdelávania knihovníkov. Juraj Valko zo Slovenskej národnej knižnice predstavil prvé skúsenosti InovLabu SNK so vzdelávaním knihovníkov v oblasti generatívnej umelej inteligencie a upozornil na rastúci význam AI gramotnosti v knižničnej praxi. Významnú časť programu tvorili témy zamerané na bezpečnosť a kritické myslenie v digitálnom priestore. Tomáš Handžárik z Národného centra kybernetickej bezpečnosti SK-CERT sa venoval ochrane pred podvodmi a praktickým ukázkam rozpoznávania phishingových útokov. Annamária Brijaková z Filozofickej fakulty Univerzity Komenského otvorila diskusiu o AI gramotnosti, dezinformáciách a etických výzvach, ktoré prináša využívanie umelej inteligencie vo vzdelávaní.

Druhý blok konferencie priniesol konkrétne príklady z praxe českých a slovenských knižníc. Ivana Rampáčková z Místní knihovny Kostice ukázala možnosti technického vzdelávania detí prostredníctvom programovania a robotiky aj s minimálnym vybavením. Ján Kubica z Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne predstavil aktivity trenčianskeho

SmartLabu a prácu s digitálnymi technológiami. Zuzana Mrekajová z Krajskej knižnice v Žiline prezentovala skúsenosti so SmartLabmi v Žilinskom kraji, ich prínos pre rozvoj digitálnych zručností, kreativity a moderných knižničných služieb. Kateřina Janošková z Masarykovej verejnej knižnice Vsetín následne predstavila prístup knižnice k digitalizácii služieb a rozvoju digitálnej gramotnosti používateľov.

Popoludňajší program sa venoval makerspace aktivitám, 3D tlači, rozšírenej realite a praktickému využitiu technológií v kultúrnych a vzdelávacích inštitúciách. Roman Brück predstavil makerspace na Filozofickej fakulte Masarykovej univerzity v Brne ako priestor pre tvorbu a experimentovanie s technológiami. Michal Čudrnák z Off Grid Lab hovoril o zmysluplnom využívaní technológií ako AR, XR či umelej inteligencie v GLAM sektore. Lucia Suchá z Fakulty architektúry a dizajnu STU predstavila možnosti 3D modelovania a 3D tlače v produkto-vom dizajne.

Záverečný blok otvoril Jakub Fázik z CVTI SR príspevkom venovaným 30. výročiu časopisu ITlib. Informačné technológie a knižnice. Roman Staník predstavil možnosti programu Erasmus+ pre knižnice, Zuzana Stožická z CVTI SR priblížila potenciál občianskej vedy v prostredí knižníc a Petr Žabička z Moravskej zemskej knižnice prezentoval konkrétne využitie AI nástrojov v sieti českých knižníc – od digitalizácie až po pokročilé vyhľadávanie a správu digitálneho kultúrneho dedičstva.

Súčasťou konferencie bol aj neformálny networkingový večer v Staromestskej knižnici a druhý bonusový deň v SmartLabe CVTI SR, počas ktorého mali účastníci možnosť spoznať technológie digitálnej fabrikácie, praktické ukážky vzdelávacích aktivít a vyskúšať si vybrané formy STEAM vzdelávania.

PODUJATIA

Konferencia Smart knižnice potvrdila rastúci význam spolupráce medzi knižnicami, odborníkmi a vzdelávacími inštitúciami pri rozvoji digitálnych kompetencií. Zároveň ukázala, že knižnice dnes zohrávajú dôležitú úlohu nielen pri sprostredkovaní informácií, ale aj pri podpore kritického myslenia, digitálnej gramotnosti a orientácie v rýchlo sa meniacom technologickom prostredí. Cezhraničná výmena skúseností bude pokračovať aj naďalej. V novembri sa uskutoční druhá konferencia, tentokrát na českej strane hranice – v Moravskej zemskej knižnici v Brne, ktorá opäť prinesie najnovšie poznatky a priestor na inšpiráciu a sieťovanie.

Projekt Smart vzdelávanie v knižniciach bez hraníc je realizovaný v rámci programu cezhraničnej spolupráce Interreg VI-A Slovensko – Česko 2021-2027. Viac informácií o projekte nájdete na projektovom webe smartlab.cvtisr.sk/index.php/smart-vzdelavanie/ alebo na webových stránkach projektových partnerov.

Tento článok je zverejnený pod licenciou Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0). Autori si ponechávajú autorské práva a môžu príspevok archivovať v repozitároch.

Interreg

**Spolufinancovaný
Európskou úniou**

Slovensko – Česko

Smart vzdelávanie v knižniciach bez hraníc

Prezentácia aktivít SmartLabov Žilinského kraja

Konferencia Smart knižnice: vzdelávanie bez hraníc

*Phygitall CMF LIB – ukážka 3D tlače
v produktovom dizajne*

*Ing. Petr Žabička o využití AI nástrojov
v sieti českých knižnic*